

SUSAN KOVALIKOVÁ

INTEGROVANÁ TEMATICKÁ VÝUKA



Bc. Milena Minksová

Bc. Ondřej Smutný

Školský systém, který se líbil Marii Terezii tak, že jej všeobecně zavedla, a který zde stále máme, byl vybudován organizačně podle vzoru vojenského výcviku kadetů v pruské armádě a obsahově na středověkém pojetí vzdělání (tj. na jednotlivých vědních oborech, které se učí odděleně a nepropojeně).

Otázka zní: Je tento systém schopen poskytovat kvalitní vzdělávání pro 21. století?

Chybné mémy ve vzdělání:

- Všichni žáci se učí stejným způsobem
- Včerejší kurikulum vyhovuje i dnes
- [Výklad vede k vědomostem žáků](#)
- Cílem vzdělávání je osvojení si znalostí a dovedností
- Učebnice jsou základem kurikula i výuky
- Stačí změnit jeden prvek systému

„Řekni mi a já zapomenu; ukaž mi a já si zapamatuji; nech mne to udělat a já to pochopím.“ (čínské přísloví)

Zapamatujeme si:

10% toho, co slyšíme

15% toho, co vidíme

20% toho, co současně vidíme a slyšíme

40% toho, o čem diskutujeme

80% toho, co přímo zažijeme nebo děláme

90% toho, co se pokusíme naučit druhé

Mozkově kompatibilní učební prostředí (osm složek):

- Nepřítomnost ohrožení
- Smysluplný obsah
- Možnost výběru
- Přiměřený čas
- Obohacené prostředí
- Spolupráce
- Okamžitá zpětná vazba
- Dokonalé zvládnutí

- Naprostá důvěra ve třídě (dítě – dítě, učitel – dítě).
- Když se člověk cítí ohrožen (ať skutečně nebo domněle), je ve stresu a jeho mozek pak "přepne" z mozkové kůry na své nižší části, kde ovšem žádné učení nenastává. Učit děti ve strachu je tedy plýtvání časem a energií.

Pravidla pro vytváření smysluplnosti:

- Poskytujte dětem přímou interakci se skutečným světem
- Zajistěte, aby kurikulum bylo přiměřené věku, žákovi srozumitelné podle vývojového období jeho mozku
- Nepředpokládejte a nevyžadujte zkušenosti, které žák nemá
- Nabízejte obsah, jenž podněcuje zájem jak žáků, tak i učitele a splňuje následující kritéria:
 - je tvořivý (a tak hodný zapamatování)
 - je užitečný
 - vytváří citové spojení mezi učitelem a žákem

- *„V hlavě máš mozek. Na nohou boty. Můžeš si to namířit kamkoliv chceš.“*
(Theodor Seuss Geisel)
- Co je třeba učit, to je na učiteli, ale jakým způsobem se to bude dítě učit, to by mělo být ponecháno na něm samotném.



- Učitel vždy určí, kolik času vcelku na co potřebuje (tedy bez pevného rozvrhu hodin).



- Obohacené prostředí je takové prostředí, které uvede do bdělosti celý nervový systém, které jej podněcuje, uspokojuje naši zvědavost, je schopné zodpovědět mnoho otázek a zadat jich ještě mnohem víc.
- Čím více smyslů je do učení zapojeno, tím větší je pravděpodobnost efektivního učení.
([Susan Kovaliková uvádí 19! smyslů](#))
- Požadavek, aby se dětem neposkytovaly jen náhražky reality, ale aby se vytvářely podmínky pro co největší množství přímých zážitků a zkušeností „být při tom“.



SMYSLY

- Zrak
- Sluch
- Hmat
- Chuť
- Čich
- Vnímání rovnováhy
- Vestibulární
- Vnímání teploty
- Vnímání bolesti
- Vnímání eidetických představ
- Magnetický
- Infračervený
- Ultrafialový
- Ionický
- Vomeronasální
- Proximální
- Elektrický
- Barometrický
- Gravimetrický

DRUH PODNĚTU

- Viditelné světlo
- Vibrace ve vzduchu
- Dotykový kontakt
- Chemicko-molekulární
- Olfaktoricko-molekulární
- Kinesteticko-geotropní
- Opakující se pohyby
- Pohyby molekul
- Bolestivé podněty
- Podržení neuroelektrického obrazu
- Feromagnetická směrovost
- Elektromagnetické záření s dlouhou x s krátkou vlnovou délkou
- Ionické náboje
- Feromony
- Fyzická blízkost
- Povrchový náboj
- Atmosferický tlak
- Pociťování rozdílů hmotnosti

- Sociální dovednosti (skupinová práce založena na účinné spolupráci a dělbě).
- Doba, po kterou se připouští frontální vyučování / přímý výklad učitele, je maximálně 16 minut.



- Cílem vzdělávání je osvojení si znalostí a dovedností až na úroveň jejich použití ve skutečném životě. Každý žák si jich osvojí samozřejmě jiné množství, zato však na úrovni mistrovského zvládnutí.
- Dokonalé zvládnutí: SPLNĚNÍ, SPRÁVNOST, SOUHRNNOST (Model ITV se nespokojuje s polovičatostí, učitel nepřevzme od dítěte práci, pokud není dokonalá.)
- Učitel by měl vědět, co z výuky je tak závažné a potřebné, aby to zvládly všechny děti až na úroveň suverénního používání – „*klíčové učivo*“ → to se pak rozpracovává do *aplikačních úkolů*, tj. činností, z nichž dítě i učitel poznají, zda dítě látku dokonale zvládlo nebo ne.
- Kritika učebnic – odmítnutí jejich diktátu (co, kdy a jak učit).
- Odstranění klasického známkování a hodnocení.



Integrovaná tematická výuka:

- Výuka se odehrává podle *jednoho celoročního sjednocujícího tématu* a jeho rozepsání do měsíčních podtémat a týdenních tematických částí.
- Model ITV naprosto opouští výuku po jednotlivých předmětech.
- Celoroční téma si volí a rozpracovává učitel sám.

Zdroje:

- KOVALIK, S.: *Integrovaná tematická výuka: výuka, která vychází z poznání, jak se učí lidský mozek*. Praha: Spirála, 1995, 304 s. ISBN 80-901873-0-7.